

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون
اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۳۸

تاریخ: ۱۳۹۳/۴/۸

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون

اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی

تدوین، تنقیح و استخراج:

حسین فاتحی زاده

بازبینی و نظارت علمی:

مصطفی مسعودیان

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۳۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۴/۸

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی

فهرست مطالب

مقدمه	۲
لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی	۳
نظریه (نهایی) شورای نگهبان.....	۴

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۲/۱۲/۱۸

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۱۲/۲۱

ماده واحده- مهلت اجرای آزمایشی قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی مصوب ۱۳۸۷/۵/۶ از تاریخ ۱۳۹۲/۵/۶ برای مدت یک سال تمدید می‌گردد.

الف- دیدگاه مغایرت

- به استناد اصل (۸۵) قانون اساسی، اختیار تصویب قوانین آزمایشی، صرفاً در موارد ضروری به کمیسیون‌های داخلی مجلس قابل تفویض است. اما در این مورد، هیچ ضرورتی برای تصویب آزمایشی قانون فوق وجود ندارد. از طرفی، قانون مذکور یک مرتبه به صورت آزمایشی اجرا شده است و در صورت نیاز به این قانون لازم است، مجلس رأساً آن را تصویب و برای بررسی به شورای نگهبان ارسال کند. لذا اگر شورای نگهبان از تمدید مهلت اجرای آزمایشی این قوانین ممانعت نکند، در صورت تصویب قوانین مهم‌تر، نمی‌تواند به اصل فوق استناد کند. بنابراین، لازم است این مصوبه، مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی اعلام شود.

- از آنجا که ارائه لایحه مربوط به این مصوبه، پس از انقضای مدت اجرای آزمایشی آن بوده، مفاد آن قانون نیازمند تصویب جدید است نه تمدید. همچنین به دلیل اتمام مدت اجرای آزمایشی این قانون، تمدید آن در حکم تصویب مجدد قانون مصوب ۱۳۸۷ است. ضمن آنکه تمدید مهلت نیز به معنای تأیید تمام مواد قانون فوق‌الذکر است. بنابراین لازم است مواد قانون اصلاحی فوق‌الذکر، مستقل از ماده واحده، مورد بررسی شورای نگهبان قرار گرفته و مورد تأیید قرار گیرد.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- از آنجا که اغلب مواد قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی (مصوب ۱۳۶۷/۳/۵) - که مصوب مجلس و دائمی بوده- با تصویب قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی (مصوب ۱۳۸۷) - که مصوب کمیسیون داخلی مجلس و به صورت

موقت تصویب شده- نسخ شده^۱، حداقل نسبت به مواد اصلاح شده، قانونی دائمی وجود ندارد و با پایان یافتن مدت اجرای آزمایشی قانون مصوب ۱۳۸۷، عملاً در این حوزه، خلأ قانونی به وجود خواهد آمد؛ لذا تمدید اجرای آزمایشی قانون اصلاحی مورد بررسی تا هنگامی که یک قانون دائمی در این موضوع تصویب شود، ضروری است و تأیید آن از سوی شورای نگهبان نیز فاقد اشکال است. نسخ صریح قوانین دائمی گذشته توسط قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی (مصوب ۱۳۸۷) در موارد دیگری نیز انجام شده است؛ به عنوان مثال، ماده (۴۰) قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی (مصوب ۱۳۸۷)، صراحتاً قانون اجازه اخذ هزینه های مربوط به صدور اجازه تأسیس و تجدید امتیاز آموزشگاه های علمی آزاد (مصوب ۱۳۶۷/۹/۱) را ملغی اعلام کرده است که در صورت عدم تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون مورد بررسی، در این حوزه نیز خلأ قانونی به وجود خواهد آمد.

- با عنایت به اینکه مفاد مواد قانون اصلاحی مذکور، قبلاً مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته و تغییری نیز در آن ایجاد نشده است، نیازی به تصویب مجدد آن نبوده و شورای نگهبان صرفاً باید مفاد ماده واحده - با موضوع تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون سال ۱۳۸۷- را مورد بررسی قرار دهد. ضمن آنکه این ماده، به هیچ عنوان در حکم تصویب مجدد نیست، بلکه صرفاً مدت اجرای آزمایشی آن برای مدت چند ماه تمدید می شود.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

ماده واحده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظریه (نهایی) شورای نگهبان^۲

مصوبه مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. به عنوان مثال، ماده (۴۰) قانون اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی مصوب ۱۳۸۷، صراحتاً قانون اجازه اخذ هزینه های مربوط به صدور اجازه تأسیس و تجدید امتیاز آموزشگاه های علمی آزاد (مصوب ۱۳۶۷/۹/۱) را ملغی اعلام کرده است.

۲. مندرج در نامه شماره ۵۳۴۵۶/۳۰/۹۲ مورخ ۹۲/۱۲/۲۱ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگسگده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir